



Vedtatt i kommunestyret 10.12.18, sak 67/18.

PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2017-2020

Malvik kommune

1 Om selskapskontroll

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m.¹

Kommunens interesser omfatter eierskap i selskapsformene; aksjeselskap(AS), allmennaksjeselskap(ASA), interkommunale selskap (IKS), interkommunale samarbeid, samvirkeforetak og andre selskaper med begrenset ansvar. Planen for selskapskontroll omfatter alle selvstendige virksomheter der kommunen har et eierskap eller interesser med tydelig karakter av eierskap som stiftelser og foreninger.

1.1 Plan for selskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.²

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon.³

I likhet med plan for forvaltningsrevisjon hviler det på kontrollutvalget å fremme forslag om plan til selskapskontroll, mens det er kommunestyret som vedtar planen.

Denne planen er basert på en risiko- og vesentlighetsanalyse gjennomført av Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS, felles for kontrollutvalgene hos selskapets 15 eiere.

1.2 Gjennomføring av selskapskontroll

Revisjon Midt-Norge IKS (RMN) er i henhold til den inngåtte selskapsavtalen, det selskapet som skal gjennomføre selskapskontroll på vegne av de 15 deltakerne i selskapet. Dersom det skal gjennomføres selskapskontroll av RMN må dette gjøres av annet selskap og med ressurser fra kommuner som deltar i kontrollen.

1.2.1 Bestilling av selskapskontroll

Kontrollutvalget foretar bestilling av selskapskontroll, med nærmere innretning av undersøkelsen, med bakgrunn i de vedtatte prioriteringene.

1.2.2 Innsyn og undersøkelser i selskaper⁴

Der kommunen alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjene, kan kommunens kontrollutvalg og revisor kreve opplysninger fra daglig leder, styret og den valgte revisor i selskapet som finnes påkrevd for deres kontroll i interkommunale selskaper, interkommunale styrever og i aksjeselskap.⁵

I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.⁶

I henhold til loven kan kommunestyret fastsette regler om kontrollutvalgets og revisors kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal

¹ Jf. kommuneloven § 77 nr. 5

² Jf. forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 13

³ Jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3. og forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 14, sml. kommuneloven § 77 nr. 4.

⁴ Jf. kommunelovens § 80.

⁵ Jf. kommunelovens § 80 første ledd, se også lov av 29.januar 199 nr. 6 samt kommunelovens § 27.

⁶ Jf. kommunelovens § 80 første ledd siste punktum.

sendes kommunens kontrollutvalg og revisor.⁷ Denne bestemmelsen kan imidlertid ikke brukes til å innskrenke den innsynsrett kontrollutvalg og revisor har kommunelovens § 80 første ledd.

Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.⁸

Denne lovbestemte innsynsretten gjelder altså bare for selskap eid 100 % av kommuner og fylkeskommuner i fellesskap. I selskaper med andre eiere, eller selskapsformer ikke omfattet av denne formuleringen, må retten til innsyn skaffes med andre hjemler.

Et alternativ er å sørge for at selskapets vedtekter gir rett til innsyn for eierens kontrollorganer. I aksjeselskaper og de fleste andre selskapsformer kan en slik hjemmel fastsettes av generalforsamling med 2/3 flertall. Som ansvarlig offentlig eier bør kommunen søke å få inn slike bestemmelser i vedtektene, i alle fall i selskaper som stort sett er offentlig kontrollerte.

Der ingen slik hjemmel finnes kan man ved vedtak om selskapskontroll i et kontrollutvalg anmode om at selskapet frivillig gir slikt innsyn. Erfaringsmessig er dette uproblematisk i selskaper som hovedsaklig finansieres med offentlige midler, eller der det offentlige er dominerende på eiersiden. Dette er likevel lite ønskelig, da det gir selskapet anledning til å motsette seg kontroll.

Et siste alternativ er å gjennomføre selskapskontroll utelukkende basert på offentlig tilgjengelig informasjon, og den informasjon som finnes i kommunenes arkiver. For ren eierskapskontroll, dvs. kontroll med kommunens utøvelse av eierskap, kan dette være tilstrekkelig, men det vil neppe være nok til å kunne gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Det er derfor en fordel om kommunen sørger for å be sine eierrepresentanter reise spørsmål om å ta inn regler om innsyn i vedtektene ved generalforsamling i selskaper der innsyn ikke er pålagt ved lov.

1.2.3 Samarbeid om selskapskontroll

I selskaper der flere kommuner er eiere, særlig der flere kommuner med samme revisor er eiere, kan det være hensiktsmessig å inngå samarbeid om selskapskontroll, både av ressurs hensyn til revisjonsarbeidet og av hensyn til at selskapet ikke skal pålegges kontroll oftere enn nødvendig.

Samarbeidsprosjekt er avhengig av at kommunenes prioriteringer for selskapskontroll samordnes med andre relevante medeiere/kommuner. Det er derfor hensiktsmessig at kontrollutvalget gis myndighet til å prioritere mellom aktuelle prosjekter og foreta endringer i planperioden.

1.2.4 Ressurser

Ressurser til gjennomføring av selskapskontroll må, dersom kommunen ikke ønsker å tilføre nye ressurser til formålet, tas av samme ressurser som stilles til rådighet for forvaltningsrevisjon. Det vil derfor være nødvendig å foreta en løpende prioritering mellom disse to formålene før bestilling av prosjekter. Det kan være hensiktsmessig at myndighet til å gjøre denne prioriteringen legges til kontrollutvalget.

1.3 Rapportering

Revisjonen rapporterer løpende til kontrollutvalget om hvert enkelt gjennomført prosjekt. Kontrollutvalget legger disse løpende fram for kommunestyret. Det forutsettes at det for felles prosjekter mellom flere kommuner kan rapporteres i én felles rapport der dette er hensiktsmessig.

⁷ Jf. § 80 andre ledd.

⁸ Jf. kommunelovens § 80 tredje ledd.

2 Eierskap og eierstyring i Malvik kommune

Kommunestyret vedtok i sak 32/15 en ny omfattende eierskapsmelding. Dokumentet legger til rette for at det kan gjennomføres en god eierskapsoppfølging og at kommunens eierrepresentanter skal få den nødvendige innsikt i sine oppgaver og plikter som følger oppgaven.

Nedenfor gjengis kapittel 4, Handlingsplan og årshjul for eierstyring, i eierskapsmeldingen gjeldende per desember 2016.

Eierskapsmeldingen skal sikre nødvendige styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre lokalpolitikernes ansvar. Meldingen bør gjennomgås og revideres jevnlig av kommunestyret. Det legges opp til en årlig gjennomgang av eierskapsmeldingen, og at denne legges fram hver høst tidnok til at budsjettmessige konsekvenser kan innarbeides i neste års budsjett. Følgende årshjul foreslås:

Tidsrom	Formål	Tiltak
<i>Januar -desember</i>	<i>Styringssignaler til eierrepresentanter</i>	<i>Representanter til generalforsamling eller representantskap avklarer med ordfører i forkant av møtene om noen av sakene skal diskuteres i kommunestyret eller formannskapet i forkant av eiermøtet.</i>
<i>Januar - desember</i>	<i>Rapportering tilbake til eier</i>	<i>Representanter til generalforsamling eller representantskap avgir skriftlig rapport etter eiermøtene, og denne refereres til Kommunestyret på førstkommende møte på standardisert rapportskjema.</i>
<i>September – partallsår</i>	<i>Vurdere endringer i eierstrategi</i>	<i>Revidering av eierskapsmelding.</i>
<i>Januar - desember</i>	<i>Samle dokumentasjon for å evaluere eierstrategi</i>	<i>Regnskap, årsmelding og dokumenter fra generalforsamling eller representantskap samles på ett sted i administrasjonen for oppfølging/vurdering av eierstrategi. Kommunalt heleide selskap skal samle sin dokumentasjon (inklusive styredokumentasjon) i kommunens sak-/arkivsystem i egen journalenhet.</i>
<i>November/desember –oddetallsår</i>	<i>Profesjonalisering av kommunen som eier</i>	<i>Politikeropplæring i lovverk og regler om eierskap. Alle valgte eierrepresentanter og styremedlemmer får utdelt egen perm med eierstrategi og dokumenter som gjelder den bedriften de representerer kommunen i eller er valgt til styret i. (Relevante lovbestemmelser, vedtekter, selskaps-avtale, kommunens eier-strategi, siste årsmelding etc.)</i>

3 Prioriterte prosjekter for selskapskontroll i planperioden

1. Eierstyring

Oppfølging av eierstyringen kommer innenfor den obligatoriske selskapskontrollen og må gjennomføres i valgperioden. Her følger en opp praktiseringen av kommunens eierstyring. Denne kan blant annet inkludere kontroll med praktisering av eierskapsstrategi, rutiner rundt deltakelse i generalforsamlinger og kommunikasjon med selskapene man er eier i. Slik kontroll kan ta utgangspunkt i oppfølgingen av noen enkeltsselskaper. Kontrollutvalget har bestilt rapport om kommunens eierskapskontroll og vil behandle denne i første møte i 2017. Obligatorisk eierskapskontroll er da gjennomført i valgperioden og eventuell ny oppfølging vil neppe bli gjennomført i planperioden 2017-2018, dersom eierstyringen fungerer.

2. Kontroll av utvalgte selskaper, i prioritert rekkefølge

Ved selskapskontroll av enkeltsselskaper der flere kommuner er eiere er det hensiktsmessig å søke å gjennomføre disse i samarbeid. Der kommunen er en liten eier i samarbeid med andre vil prosjekter prioritert i denne listen kun gjennomføres dersom prosjektene også blir prioritert av kontrollutvalgene i andre eierkommuner. Signaler fra andre kontrollutvalg har aktualisert å gi rom for å delta i en eventuell kontroll i forhold til interkommunale selskaper.

Prioritering	Prosjekt	Involverte selskaper ⁹	Involverte kommuner ¹⁰
1.	Fokus på selvkostprinsippet har prioritet, men andre områder er aktuelle	Innherred Renovasjon IKS	Malvik, Selbu, Tydal (fra 1.1.16) <i>Stjørdal, Meråker, Frosta, Levanger, Verdal, Inderøy og Leksvik.</i>
2.	Trøndelag brann og redningstjeneste IKS	Trøndelag brann og redningstjeneste IKS	Malvik, Klæbu og <i>Rissa, Leksvik Oppdal, Rennebu, og Trondheim.</i>
1.	Oppfølging av Malvik kommunes eierstyring	Vurderes av kontrollutvalget.	Malvik

3.1 Utdyping av de enkelte prosjektene

Gjennomgående for alle prosjektene som går på konkrete selskaper vil vurdering av selskapenes økonomi og forutsetninger for drift, i tillegg til etterlevelse av lovverk (offentlighet, anskaffelser, likestilling) være aktuelle problemstillinger. Det vil også i de fleste tilfeller være nærliggende å gjøre en vurdering av eiernes rolle. I tillegg kommer problemstillinger spesifikke for de enkelte selskaper. I hvert tilfelle vil det være nødvendig med en ytterligere utvelgning og spissing av problemstillinger før bestilling av prosjekter.

3.1.1 Innherred Renovasjon IKS

Jf ovenfor under pkt 3.1. Viktig at kontrollutvalget i tilknytning til bestilling har en dialog med kommunen. Det er i denne type selskaper interessant å se at selskapet skiller klart mellom kostnader og inntekter knyttet til selvkostområdet og andre aktiviteter i selskapet. Dette er et prosjekt det antagelig bare vil være aktuelt å sette i gang dersom flere eiere deltar. Malvik kommune sin eierandel er 14,7 %. Storparten av eierkommunen er fra Nord- Trøndelag og har KomRev Trøndelag

⁹ Selskaper i kursiv er ikke underlagt reglene om innsyn i kommuneloven § 80.

¹⁰ Kommuner i kursiv har ikke Revisjon Midt-Norge IKS som revisor.

IKS som revisjonsselskap. I en eventuell kontroll i forhold til dette selskapet kan det bli behov for avklaring av om kontrollen skal gjennomføres i samarbeid mellom Revisjon Midt-Norge IKS og KomRev Trøndelag IKS. Revisjonsselskapene vil trolig være fusjonert fra 1.1.18.

3.1.2 Trøndelag brann og redningstjeneste IKS

Formålet med selskapet er å ivareta eiernes oppgaver og forpliktelser i henhold til brann- og eksplosjonsvernlovgivningen. Økonomisk representerer selskapet en beskjeden investering for Malvik kommune, men er svært viktig. Selskapet yter samfunnskritiske tjenester på vegne av kommunen og må derfor sies å ha høy samfunnsmessig vesentlighet.

Dette er også et prosjekt det antagelig bare vil være aktuelt å sette i gang dersom flere eiere, og da særlig Trondheim kommune, prioriterer dette. Trondheim kommunerevisjon gjennomførte en selskapskontroll i selskapet i 2012. Det er viktig at kontrollutvalget i tilknytning til en eventuell bestilling har en dialog med kommunen. Kommunens eierandel i selskapet er på 6,5%.

3.1.3 System og praksis for eierstyring

Praktiseringen av kommunens eierstyring er viktig. Kontrollutvalget er kjent med at Malvik kommune har vedtatt eierstrategi og eierskapsmeldinger for enkelte selskap. Kontrollen kan blant annet inkludere kontroll med praktisering av eierskapsstrategi, rutiner rundt deltakelse i generalforsamlinger og kommunikasjon med selskapene man er eier i. Det vil neppe bli aktuelt å bestille eierskapsoppfølging i planperioden, dersom revisjonsrapport om eierstyring som leveres per 31.12.16 viser at oppfølgingen nå er bedret fra kontrollene som ble gjennomført i 2013-2014.

4 Vedlegg 1: Oversikt over kommunens eierskap